

Ulriksdal, 12 september 2016

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

ATT: m.registrator@regeringskansliet.se
med kopia till Charlotte Broman: charlotta.broman@regeringskansliet.se och
Anna Cedrum: anna.cedrum@regeringskansliet.se.

WWFs svar på Remiss av Naturvårdsverkets rapport Minskad förbrukning av plastbärkassar samt separat promemoria med förslag på bemyndigande i miljöbalken m.m.

Sammanfattande synpunkter från Världsnaturfonden WWF

WWF rekommenderar ett förbud mot plastbärkassar (plastpåsar) i Sverige då detta relativt enkelt kan införas i vårt land enligt Naturvårdsverkets ekonomiska styrmedel analys. WWF anser att i detta fall räcker konsumentupplysning inte. Enligt forskning kommer det finnas mer plast än fisk i haven år 2050 enligt rapporten från i år 'The New Plastics Economy, Rethinking the Future of Plastics' som tagits fram av Ellen MacArthur Foundation. Staten måste ta ansvar, och inte som remissen föreslår lägga ansvaret på detaljhandeln som genom att sälja tunna plastbärkassar med en avgift på minst 5 kronor vilket ger en intäkt på omkring 2.2 miljarder per år. Dessa siffror inkluderar inte tjocka plastbärkassar. WWF anser att denna möjliga intäkt motverkar butikernas incitament att minska förbrukningen av plastbärkassar.

Naturvårdsverkets rapport tar upp problemet med marin nedskräpning av plast men inkluderar inte några samhällskostnader för städning eller påverkan av skräp. WWF vill påminna om att man bör inkludera kostnader och förlust för samhället i relation till plastskräp och hoten mot ekosystemet, näringar som till exempel turism, renhållningsarbete, hälsorisker med mera.

WWF har noterat att flera länder i världen har beslutat om totalt förbud av plastpåsar och ser att utfasning av plastpåsar genom förbud kan vara en mer effektiv åtgärd än kostnadsreglering.

Resonemang och synpunkter på minskning av tunna plastbärkassar

WWF ser positivt på initiativet att minska nedskräpning generellt med plast enligt EU:s beslut från 2015 som innebär att alla medlemsstater ska reducera förbrukningen av tunna plastbärkassar. Vi instämmer med Naturvårdsverket att inga skäl finns för att undanta plastbärkassar med en tjocklek under 15 mikrometer från begreppet tunna plastbärkassar. Dels på grund av att dessa plastbärkassar med låg vikt kan antas vara ett större problem ur nedskräpningssynpunkt, dels för att återanvändningen av dessa plastbärkassar antas vara mycket begränsad.

Ur ett nedskräpningsperspektiv utgör plast en stor belastning för naturen. WWF har här ett särskilt fokus på effekten av plast i havet där plast stör arters beteende och matintag. Fåglar, fiskar och marina däggdjur riskerar att äta eller trassla in sig i plasten med svält eller kvävning som följd. Mer än en miljon fåglar och 100 000 däggdjur dör varje år världen över efter att ha fastnat i eller ätit plast som de hittat i havet. På senare år har också problemet med små plastpartiklar, så kallade mikroplaster fått allt större uppmärksamhet. De sprids till haven och kan tas upp av olika organismer med negativ påverkan på marina arter och ekosystem som följd.

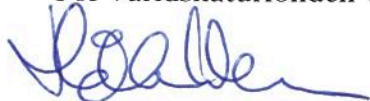
WWF anser att man i en ekonomisk kalkyl kring plasten måste se på de totala kostnaderna för samhälle och miljö utifrån ett hållbart ekonomiskt perspektiv då vi inte har oändliga resurser. I dessa kalkyler måste man ta in plastens hela livscykel.

I enlighet med regeringsuppdraget föreslår Naturvårdsverket i denna rapport styrmedel för att minska förbrukningen av tunna plastbärkassar. Målet är en minskning till 40 tunna plastbärkassar per person och år till 2025 för att uppnå det uppsatta EU målet. Det är oroväckande att Naturvårdsverket redan nu bedömer att man inte med säkerhet kan säga att Sverige idag når det uppsatta målet på maximalt 90 tunna plastbärkassar per person och år som är fastställt till 2019. Förbrukningen i Sverige har uppskattats till ca 580 miljoner plastbärkassar per år.

Enligt Naturvårdsverket ska det uppsatta målet nås till lägsta möjliga kostnad. De totala miljöeffekterna av ett förbud beror på vilken typ av bärkasse som kommer att ersätta de förbjudna kassarna och vilka miljöeffekter dessa har. Juridiskt sett är ett förbud genomförbart. Tillsyn kommer krävas för att se att förbudet följas. Ingen direkt uppföljning för att säkerställa att målet nås krävs eftersom förbrukningen av plastbärkassar ska vara noll. WWF håller med att konsument upplysning för ökad miljömedvetenhet hos konsumenten måste stå i fokus och detta via kommunikationskampanjer, dessa måste dock vara initierade av myndigheten.

WWF anser att det effektivaste sättet att minska användandet av plastbärkassar är att införa ett förbud som innebär en utfasning av dessa snarast. Det skulle gynna både miljö och ekonomi. Sverige kan ansluta sig till de länder som redan tagit detta strategiska beslut. Det är dags att handla för ökad hållbarhet och minskad plastnedskräpning i Sverige och världen.

För Världsnaturfonden WWF

Håkan Wirtén
Generalsekreterare

Mattias Rust
Tf. Chef, Enheten för Vattenmiljö